

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

26 noiembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal în componență:

președinte – **Petru Ursache,**

judcătorii – **Ghenadie Nicolaev și Vladimir Timofti,**

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 aprilie 2013, în cauza penală privindu-l pe

Țicu Victor Ion, născut la 07 martie 1989, originar și domiciliat în mun. Chișinău, str. Studenților 2/3, ap. 14.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 13.02.2012 – 08.10.2012;

Instanța de apel: 27.11.2012 – 30.04.2013;

Instanța de recurs: 29.10.2014 – 26.11.2014.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 08 octombrie 2012, Țicu V. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, la 5 ani închisoare, iar în baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an.

2. Pentru a pronunța sentința, *în fapt*, instanța de fond a constatat că, Țicu V., la 05 octombrie 2011, în jurul orelor 21.00, aflîndu-se la domiciliu său situat pe str. Studenților 2/3, ap. 14 din mun. Chișinău, în rezultatul unui conflict apărut între el și fratele său Țicu Gh., i-a aplicat acestuia mai multe lovituri și în rezultatul unei lovituri mai puternice cu cuțitul în cutia toracelui i-a cauzat ultimului, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 48/D din 30.11.2011, vătămări corporale grave.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, violența în familie, *adică acțiunea intenționată, manifestată fizic, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a cauzat vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401- 402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către acuzatorul de stat solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărîri prin

care inculpatului Țîcu V. să-i fie aplicată o pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 7 (șapte) ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis.

În susținerea apelului declarat, acuzatorul de stat a invocat că instanța de judecată greșit a aplicat în privința inculpatului o pedeapsă cu suspendarea condiționată, întrucât infracțiunea prevăzută de art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, se atribuie la categoria infracțiunilor deosebit de grave în cazul cărora art. 90 Cod penal nu este aplicabil.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 aprilie 2013, apelul acuzatorului de stat a fost admis, cu casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit căreia Țîcu V. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

5. În partea descriptivă a deciziei adoptate, instanța de apel a constatat că argumentele invocate în apel de către procuror, ce vizează pedeapsa aplicată inculpatului, sunt întemeiate, iar instanța de fond soluționând chestiunea privind individualizarea pedepsei, n-a acordat deplină eficiență prevederile art. 90 Cod penal.

Pin urmare, instanța de apel a conchis că procedînd în asemenea mod, prima instanță a aplicat o pedeapsă în alte limite decît cele prevăzute de lege, eroare care urmează a fi corectată la judecarea cauzei în procedura de apel. Totodată, s-a constatat că instanța de fond just a stabilit circumstanțele cauzei și a statuat asupra vinovăției lui Țîcu V. în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, însă incorect a aplicat prevederile art. 90 Cod penal și a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei în privința ultimului.

În același context, instanța de apel a făcut trimitere la art. 90 alin. (2) Cod penal, care prevede că în privința persoanelor care au săvîrșit infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, precum și în cazul recidivei, condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică.

Or, infracțiunea comisă de inculpatul Țîcu V. se clasifică potrivit art. 16 Cod penal ca o infracțiune deosebit de gravă, pentru care legea penală prevede pedeapsa sub formă de închisoare de la 5 la 15 ani, iar instanța nu a ținut cont în deplină măsură de instituția individualizării pedepsei, prin care se înțelege operațiunea de adnotare a pedepsei și a executării ei la cazul concret și la persoana infractorului, astfel încît să se asigure scopul ei și să se realizeze finalitatea răspunderii penale.

În urma celor expuse, instanța de apel a statuat asupra faptului că în prezenta cauză penală de învinuire a lui Țîcu V. în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, suspendarea condiționată a pedepsei penale nu poate fi aplicată din considerentele evidențiate mai sus.

Totodată, s-a remarcat că, la caz, nu sunt temeiuri de a mări cuantumul pedepsei stabilite inculpatului Țîcu V. de la 5 ani la 7 ani, după cum cere acuzatorul de stat în apelul său, deoarece pedeapsa stabilită, de 5 ani închisoare este corect apreciată de către instanța de fond, în raport cu criteriile de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 5, 61, 75, 76 Cod penal, ținînd seama de gradul pericolului social al faptei săvîrșite de

inculpat, modul cum a fost comisă fapta, de datele și elementele ce caracterizează persoana inculpatului și că el anterior nu a fost judecat.

În consecință, instanța de apel a conchis că îndreptarea și reeducarea inculpatului este imposibilă fără izolarea lui de societate, cu aplicarea pedepsei privative de libertate minimale prevăzută de articolul incriminat, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis reieșind din prevederile art. 72 alin. (4) Cod penal.

6. La 06 octombrie 2014, inculpatul atacă cu recurs decizia instanței de apel solicitând casarea acesteia și adoptarea unei noi hotărâri, prin care să-i fie aplicată o pedeapsă non privativă de libertate.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei, nefiind de acord cu excluderea art. 90 Cod penal menționând că dînsul este pentru prima dată condamnat, este grav bolnav și necesită îngrijire medicală calificată, ceea ce în opinia sa ar permite instanțelor să-i aplice suspendarea condiționată a pedepsei stabilite.

În drept, recurentul își fundamentează recursul pe prevederile art. 427 Cod de procedură penală, fără a indica expres care punct din acest articol este incident cauzei.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de inculpat menționând că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece recurentul nu a ținut seama de exigențele art. 427 Cod de procedură penală și nu a invocat nici un temei din cele prevăzute expres de norma nominalizată, iar pedeapsa aplicată inculpatului se încadrează în limitele prevăzute de sancțiunea articolului în baza căruia acesta a fost condamnat.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind declarat peste termen, pentru următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate expres în acest articol.

Conform dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Aceste modificări ale art. 422 Cod de procedură penală, au fost introduse prin Legea nr. 66 din 05.04.2012, publicate în Monitorul Oficial nr.155-159/510 din 27.07.2012, iar potrivit art. II al legii nominalizate s-a specificat că, *prezenta lege intră în vigoare în termen de 3 luni de la data publicării*, adică la data de 27 octombrie 2012.

Din materialele dosarului se reține că, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în prezenta cauză penală a fost pronunțat la data de 30 aprilie 2013, în prezența: procurorului Cojocaru T., inculpatului Țicu V. și avocatului acestuia,

Adam Al., fapt ce se confirmă prin procesul-verbal al ședinței de judecată datat cu 30 aprilie 2014. (f.d. 144)

Astfel, în conformitate cu dispozițiile art. 418 Cod de procedură penală, completul de judecată s-a retras în camera de deliberare și revenind a pronunțat dispozitivul deciziei, totodată, anunțând părțile prezente despre data pronunțării integrale a deciziei, și anume, a fost numită data de 28 mai 2013, ora 10.00.

La 28 mai 2013, potrivit procesului-verbal anexat la fila dosarului 151, a fost pronunțată hotărârea motivată.

În continuare, potrivit recipisei din 30 septembrie 2013 semnată de Țicu V. și anexată la fila dosarului 158 pe verso, se confirmă că inculpatul a primit copia deciziei integrale a instanței de apel din 30 aprilie 2013.

Ulterior, nefiind de acord cu decizia instanței de apel, inculpatul a declarat, la 02 octombrie 2014 recurs ordinar, care a fost recepționat de secția documentare procesuală a cauzelor penale a Curții Supreme de Justiție la 06 octombrie 2014, fiindu-i aplicat număr de înregistrare 01-2397/14. (f.d.172)

În contextul celor statuate, instanța de recurs amintește că termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și avînd un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac. Recursul declarat după expirarea termenului stabilit se respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a acestuia.

În aceiași ordine de idei, se remarcă că art. 230 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, prevede în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Or, potrivit prevederilor art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală raportate la explicațiile pct. 6.5 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel”, cu modificările și completările ulterioare, se specifică că la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului pînă la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfîrșească într-o zi nelucrătoare. Totodată, la calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Aceste prevederi sunt aplicabile și pentru calculul termenului de declarare a recursului ordinar.

Potrivit statuărilor din practica judiciară și reieșind din textul Recomandării nr. 37 din 22 aprilie 2013, cu privire la pronunțarea hotărîrilor judecătorești în procesul penal, momentul de la care începe să curgă termenul de atac este clar reglementat de lege – el fiind, în mod exclusiv, acela al pronunțării deciziei redactate – nu numai pentru că astfel este reglementată cea mai eficace modalitate de luare la cunoștință a celor hotărîte de instanță, dar și pentru că acest moment este punctul de plecare al unui termen, a cărui depășire duce la decăderea părților din dreptul de a folosi calea de atac.

Astfel, raportînd cauzei textele de procedură penală indicate mai sus, Colegiul reține că în cauza deferită spre soluționare termenul de declarare a recursului ordinar a curs de la data de 29 mai 2013, iar ultima zi de declarare a recursului urma să fie 28 iunie 2013.

Potrivit formalismului legii procesual penale, avînd caracter de garanție egală pentru toate părțile interesate, în sensul dispozițiilor art.20 din Constituția Republicii Moldova, ca rațiune, satisfacerea imperativului disciplinării activității procesuale prin stabilirea unor termene peremptorii, prin textul menționat a fost impusă obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiune decăderii din exercițiul dreptului. Ca atare, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

În consecință, ținînd seama de circumstanțele speței și avînd în vedere că inculpatului i s-a înmînat copia deciziei motivate a instanței de apel, iar recursul a fost depus la Curtea Supremă de Justiție abia la data de 06 octombrie 2014, Colegiul penal conchide că recursul declarat este depus peste termenul legal prevăzut de art.422 Cod de procedură penală - de 30 zile.

9. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Țicu Victor Ion, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 aprilie 2013, în propria cauză penală, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 19 decembrie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti